

ΜΕΛΕΤΕΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

4

Μελέτη Τουριστικής Ανάπτυξης Περιφέρειας Πελοποννήσου

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

ΜΕΛΕΤΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η μελέτη ανατέθηκε από τον Ε.Ο.Τ. τον Ιανουάριο 2002 στα συνεργαζόμενα γραφεία μελετών Α. Κοτζαμπόπουλου και Γ. Παυλάκη, ύστερα από δημόσια πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος. Στο πρώτο μέρος της μελέτης γίνεται διάγνωση του δυναμικού της τουριστικής ανάπτυξης της Περιφέρειας, η οποία περιλαμβάνει αξιολόγηση των υφιστάμενων πόρων, της τουριστικής προσφοράς και της σύνθεσης του τουριστικού προϊόντος, καθώς και εκτίμηση της φέρουσας ικανότητας ειδικών περιοχών. Στη συνέχεια αναλύονται τα πλεονεκτήματα και οι αδυναμίες της σημερινής τουριστικής ανάπτυξης, επισημαίνονται οι ευκαιρίες και οι απειλές που αντιμετωπίζει το τουριστικό δυναμικό της περιφέρειας και διερευνάται η δυνητική ζήτηση. Στο δεύτερο μέρος προτείνεται η στρατηγική τουριστικής ανάπτυξης της περιφέρειας, καθορίζονται στόχοι και άξονες προτεραιότητας και καταστρώνεται πρόγραμμα δράσης.

1. ΔΙΑΓΝΩΣΗ ΤΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ ΤΗΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ.

1.1. Αξιολόγηση των υφιστάμενων τουριστικών πόρων.

Οι αξιολογοί φυσικοί και πολιτιστικοί πόροι της Περιφέρειας Πελοποννήσου αποτελούν ένα από τα σημαντικότερα συγκριτικά πλεονεκτήματα της πάνω στα οποία πρέπει να βασιστεί η τουριστική της ανάπτυξη. Αυτοί κατατάσσονται ως εξής:

ΦΥΣΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ

Ακτές

Το μήκος των ακτών που προσφέρεται για κολύμβηση, στο σύνολο της Περιφέρειας (1.200 χλμ) φθάνει τα 333,7 χλμ. ήτοι το 27,8% του συνολικού μήκους της ακτογραμμής της. Το μεγαλύτερο σχεδόν μήκος των παραπάνω ακτών χαρακτηρίζονται ως πολύ καλές, ενώ στο σύνολο αυτών οι περισσότερες χαρακτηρίζονται ως άριστες.

Στην Περιφέρεια Πελοποννήσου έχουν θεσμοθετηθεί 15 περιοχές ως τοπία **ιδιαίτερου φυσικού κάλλους**. Οι περιοχές αυτές έχουν μεγάλη αισθητική αξία, ενώ προσφέρονται για αναψυχή και ανάπτυξη τουριστικών δραστηριοτήτων, με ταυτόχρονη όμως, ανάγκη προστασία τους. Τα 14 **μνημεία φύσης** της Περιφέρειας Πελοποννήσου έχουν εξ ορισμού ιδιαίτερη παλαιοντολογική, γεωμορφολογική και ιστορική αξία. Έχουν καταμετρηθεί 42 **βιότοποι** CORINE (και 32 υγρότοποι). Οι περιοχές αυτές είναι σημαντικές για τη διατήρηση του φυσικού περιβάλλοντος, ενώ ταυτόχρονα συνθέτουν τους φυσικούς πόλους έλξης επισκεπτών στην Περιφέρεια. Μεγάλος αριθμός αυτών των βιοτόπων είναι επισκέψιμος και ήδη εντάσσεται σε δίκτυα περιήγησης περιβαλλοντικού ενδιαφέροντος. Στο **δίκτυο Natura 2000** έχουν ενταχθεί 26 περιοχές. Η αξιοποίηση των περιοχών αυτών, μέσω της ανάπτυξης τουριστικών δραστηριοτήτων, γίνεται πάντα με γνώμονα την προστασία τους. Στο Νομό Λακωνίας υπάρχει ένα από τα πιο όμορφα λιμναία **σπήλαια** στην Ελλάδα, το σπήλαιο του Διρού. Τα υπόλοιπα σπήλαια που έχουν εντοπιστεί στην Περιφέρεια αν και είναι επισκέψιμα δεν είναι κατάλληλα αξιοποιημένα και οργανωμένα για την υποδοχή επισκεπτών.

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ

Παραδοσιακοί Οικισμοί

Η Περιφέρεια Πελοποννήσου περιλαμβάνει ένα μεγάλο αριθμό θεσμοθετημένων παραδοσιακών οικισμών οι οποίοι σε πολλές περιπτώσεις αποτελούν τη βάση ανάπτυξης του ορεινού τουρισμού. Η μεγαλύτερη συγκέντρωση θεσμοθετημένων παραδοσιακών οικισμών παρατηρείται στη Λακωνική Μάνη.

Αρχαιολογικοί Χώροι

Τα σημαντικότερα σε πολιτιστική αξία και μέγεθος μνημεία της Περιφέρειας είναι της Αρχαίας Επιδαύρου, των Μυκηνών, της Αρχαίας Κορίνθου, της Αρχαίας Μεσσήνης, της Αρχαίας Τίρυνθας καθώς, κλπ. Ο συνολικός αριθμός των αρχαιολογικών χώρων της Περιφέρειας ανέρχεται στους 60 περίπου. Στα μνημεία αυτά έχουν γίνει έργα αναστήλωσης και ανάδειξης αλλά, λόγω της μεγάλης κλίμακας δεν έχουν ολοκληρωθεί σε όλους τους αρχαιολογικούς χώρους.

Μουσεία

Ο συνολικός αριθμός μουσείων στην Περιφέρεια φθάνει στα είκοσι (20). Σε αυτά περιλαμβάνονται αρχαιολογικά, βυζαντινά, λαογραφικά και θεματικά μουσεία και συλλογές. Τα σπουδαιότερα αρχαιολογικά μουσεία είναι της Επιδαύρου, του Ναυπλίου, της Τρίπολης, της Κορίνθου, της Νεμέας, της Σπάρτης, της Χώρας Μεσσηνίας και της Πύλου. Τα πιο σημαντικά βυζαντινά μουσεία είναι του Μυστρά και η βυζαντινή συλλογή της Μονεμβασιάς. Από τα λαογραφικά μουσεία τα πιο αξιόλογα είναι του Ναυπλίου, της Κορίνθου, του Γυθείου και της Καλαμάτας. Εκτός από τα παραπάνω μουσεία υπάρχουν αξιόλογα θεματικά μουσεία όπως της Υδροκίνησης στη Δημητσάνα και του Σιδηροδρόμου στην Καλαμάτα.

Βυζαντινά και Μεταβυζαντινά μνημεία

Από τη βυζαντινή και μεταβυζαντινή περίοδο έχει διασωθεί μεγάλος αριθμός αξιόλογων μνημείων, τα οποία έχουν ανακηρυχθεί και ως προστατευόμενα μνημεία από την πολιτεία. Αυτά αφορούν κυρίως εκκλησίες, ιερές μονές, κάστρα, φρούρια, οχυρωματικά τείχη πόλεων, οικισμούς και πύργους. Ο πιο πλούσιος και ίσως σημαντικότερος Νομός σε μνημεία των βυζαντινών και μεταβυζαντινών χρόνων είναι ο Ν. Λακωνίας.

Ιστορικά διατηρητέα μνημεία και έργα τέχνης

Η Περιφέρεια Πελοποννήσου διαθέτει και ένα σημαντικό αριθμό μνημείων της νεώτερης ιστορίας. Αυτά αφορούν κυρίως σε δημόσια κτίρια και οικίες επιφανών προσώπων με μεγάλη ιστορική και αρχιτεκτονική αξία. Πολλές φορές τα μνημεία δεν είναι μεμονωμένα αλλά συνθέτουν οικιστικά σύνολα, όπως το Ναύπλιο, το Γύθιο και η Πύλος.

Τοπικές Εκδηλώσεις - Εορτές

Το πιο δημοφιλές με παγκόσμια ακτινοβολία Φεστιβάλ είναι της “Επιδαύρου” που διοργανώνεται στο αρχαίο θέατρο της Επιδαύρου.

ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ - 2003

ΤΑΞΗ	ΑΑ	Α	Β	Γ	Δ	Ε	ΣΥΝΟΛΟ
ΜΟΝΑΔΕΣ	6	53	92	258	66	24	499
ΔΩΜΑΤΙΑ	988	2.690	5.041	6.504	898	258	16.379
ΚΛΙΝΕΣ	1.918	5.183	9.648	12.279	1.147	497	31.272

1.2. Αξιολόγηση της υφιστάμενης τουριστικής προσφοράς και της σύνθεσης του τουριστικού προϊόντος της περιφέρειας.

Περιοχές Ολοκληρωμένης Τουριστικής Ανάπτυξης (Π.Ο.Τ.Α.)

Προβλέπεται η δημιουργία μια Περιοχής Ολοκληρωμένης Τουριστικής Ανάπτυξης (ΠΟΤΑ) στο Ν. Μεσσηνίας. Το έργο αυτό συνίσταται στην προγραμματισμένη δημιουργία ενός νέου ποιοτικού και προσανατολισμένου σε ειδικές μορφές τουριστικού προορισμού, που θα αποτελεί από μόνος του μια νέα τοπική αγορά υψηλής στάθμης.

Χιονοδρομικά Κέντρα

Αν και η Περιφέρεια Πελοποννήσου χαρακτηρίζεται για τον έντονο ορεινό ανάγλυφό της, δεν έχουν γίνει επενδύσεις σε υποδομές χειμερινών αθλημάτων, με εξαίρεση μόνο το μοναδικό χιονοδρομικό κέντρο στο όρος Μαίναλο του Ν. Αρκαδίας.

Ορεινές διαδρομές

Η γεωμορφολογία της Περιφέρειας Πελοποννήσου, με τον έντονα ορεινό χαρακτήρα, ενδείκνυται για περιηγητικές και ορειβατικές διαδρομές. Στους ορεινούς όγκους της Ζήρειας, του Μαινάλου, των Γορτυνιακών Βουνών, του Πάρνωνα και του Ταΰγétου πραγματοποιούνται οι κυριότερες διαδρομές από ορειβατικούς συλλόγους.

Rafting και Kayak

Μόνο στο Ν. Αρκαδίας οργανώνονται διαδρομές Rafting και Kayak, στους ποταμούς Λούσιο και Αλφειό, οι οποίες συγκεντρώνουν κόσμο από διάφορα μέρη της Ελλάδας.

Ιαματικές Πηγές

Οι μοναδικές οργανωμένες υποδομές αυτού του τύπου είναι οι εγκαταστάσεις ιαματικού τουρισμού στο Λουτράκι, οι οποίες είναι πολύ διαδεδομένες και αποτελούν ένα από τους λόγους που βοήθησαν στην τουριστική ανάπτυξη της περιοχής.

Μαρίνες - τουριστικά αγκυροβόλια

Στην Περιφέρεια Πελοποννήσου υπάρχουν λιμενικές εγκαταστάσεις υποδοχής και σταθμοί ανεφοδιασμού για ιδιωτικά σκάφη αναψυχής. Αυτού του είδους οι υποδομές εντοπίζονται σε όλους τους Νομούς της Περιφέρειας Πελοποννήσου. Δεν παρέχουν όμως όλες το ίδιο επίπεδο εξυπηρέτησεων. Υπάρχει επομένως, η ανάγκη αναβάθμισης τους και σε ορισμένες περιπτώσεις και η δημιουργία νέων.

Περιοχές Καταδύσεων

Ο φυσικός θαλάσσιος πλούτος της Περιφέρειας Πελοποννήσου μπορεί να καλύψει δραστηριότητες αυτού του είδους καθώς υπάρχουν οι κατάλληλες περιοχές σε όλους τους Νομούς, όπου είναι δυνατή η ελεύθερη κατάδυση.

Περιοχές τουριστικής ανάπτυξης

α. Αστικές Περιοχές

- α1. Θύλακες ώριμης Ανάπτυξης: Ναύπλιο, Λουτράκι
- α2. Δυναμικές Ζώνες: Σπάρτη, Καλαμάτα.

β. Παραθαλάσσιες περιοχές (μη αστικές)

- β1. Θύλακες ώριμης τουριστικής ανάπτυξης
 - β1.1 Αμιγής τουριστική αγορά: Ξενοδοχειακές κλίνες και Ενοικιαζόμενα δωμάτια:
 - Τύπου Α: - Πόρτο Χέλι- Ερμιόνη
 - Τύπου Β: - Τολό- Ασίνη- Δρέπανο - Γύθειο- Μαυροβούνι- Νεοχώρι - Καρδαμύλη- Στούπα
 - Τύπου Γ: - Μονεμβασιά
 - β1.2. Έντονη παραθεριστική κατοικία μέσα και γύρω από ημιαστικά κέντρα:
 - Ξυλόκαστρο - Μελίσσι - Συκιά - Κιάτο - Βραχάτι
 - Άγιοι Θεόδωροι

β2. Δυναμικές Ζώνες

- Παλιά - Νέα Επίδαυρος
- Άστρος - Τυρός - Λεωνίδιο
- Ίσθμια - Σολυγία (Κόρφος, Σοφικό) - Σαρωνικός (Γαλατάκι)
- Νεάπολη - Ελαφώνησος
- Δυρός - Αερόπολη- Οίτυλο
- Πύλος - Μεθώνη- Φοινικούντα
- Πεταλίδι - Κορώνη- Αιπεία

β3. Αναξιοποίητες περιοχές

- Κότρωνας - Κοκκάλα στο Δυτικό Λακωνικό Κόλπο
- Ελίκα - Αρχάγγελος στον Ανατολικό Λακωνικό Κόλπο
- Γερολιμένας - Βάθεια στην Νοτιοδυτική Λακωνία
- Κιτριές Αβίας στο Μεσσηνιακό Κόλπο
- Άγιος Φωκάς - Καστανιά - Βελανίδια - Αγ. Νικόλαος στην Ν.Α. Λακωνία
- Μαραθόπολη - Φιλιατρά- Κυπαρισσία - Καλό Νερό στο Ιόνιο

γ. Ορεινές Ζώνες**γ1. Γνωστές, Δυναμικές, Αυθύπαρκτες Περιοχές:**

- Γορτυνία- Βόρεια Μαντινεία

γ2. Αναξιοποίητες Περιοχές με δυνατότητες θεματικού τουρισμού :

- ορεινού, περιβαλλοντικού- οικολογικού: Φαλαισία, Ανατολική Λακωνία, (Ζάρακας), ίσως τμήμα της Βόρειας Μεσσηνίας, Κορινθία (Στυμφαλία)
- περιοχές σε δρόμους του κρασιού (Νεμέα, Μαντινεία)

γ3. Περιοχές ενταγμένες σε δίκτυα περιήγησης- διημέρευσης- επίσκεψης:

- Μυστράς, Μάνη

γ4. Περιοχές εξαρτώμενες από Παράλια:

- Ορεινή Δυτική Κορινθία, Ανατολική Αρκαδία (Αγ. Πέτρος, Καστανίτσα, Κοσμάς)

1.3. Εκτίμηση της “φέρουσας ικανότητας” συγκεκριμένων περιοχών της περιφέρειας ως προς την βιώσιμη τουριστική ανάπτυξη.

Η ποσοτική ανάλυση, η οποία προέκυψε με βάση την επιλεγείσα μεθοδολογία οδηγεί στα ακόλουθα συνοπτικά συμπεράσματα:

- Ο Δήμος Ασίνης εμφανίζει την μεγαλύτερη τουριστική εξειδίκευση και συγκέντρωση.
- Η Ζώνη Κρανιδίου- Ερμιονίδας. Εμφανίζει πολύ υψηλή τουριστική συγκέντρωση και εξειδίκευση και ειδικότερα στη Θερμησία και στο Πόρτο Χέλι.
- Ο Δήμος Απόλλωνος (Τυροσαπουνακαΐικα), εμφανίζει υψηλούς δείκτες τουριστικής εξειδίκευσης αλλά σχετικά χαμηλό δείκτη τουριστικής συγκέντρωσης.
- Το Λουτράκι Περαχώρας εμφανίζει πολύ υψηλό δείκτη τουριστικής συγκέντρωσης. Επιπρόσθετα, δεδομένου ότι αποτελεί αστικό κέντρο, πολύ υψηλή κρίνεται η τιμή του δείκτη τουριστικής εξειδίκευσης και του δείκτη Πληθυσμού Αιχμής προς Μόνιμο Πληθυσμό.
- Το Γύθειο - Νεοχώρι εμφανίζει σχετικά υψηλούς δείκτες τουριστικής συγκέντρωσης και εξειδίκευσης, αλλά υπολείπεται ως προς τα μεγέθη αυτών των δεικτών σε σχέση με τις άλλες περιοχές που εξετάζονται.
- Τέλος, το Λεύκτρο εμφανίζει πολύ υψηλό δείκτη τουριστικής συγκέντρωσης με δεδομένο το μικρό πληθυσμιακό μέγεθος και υψηλό δείκτη τουριστικής εξειδίκευσης.

1.4. Ανάλυση των ευρύτερων επιπτώσεων του τουρισμού στην οικονομία, την τοπική κοινωνία, τον πολιτισμό και το φυσικό περιβάλλον της περιφέρειας.

Το τουριστικό προϊόν της Περιφέρειας να παρουσιάζει μικρές τάσεις μείωσης, με Μέσο Ετήσιο Ρυθμό Μεταβολής κατά την περίοδο 1990-1999 -0,3%. Η μείωση που παρατηρείται στο απόλυτο μέγεθος του τουριστικού “τομέα” κατά τη διάρκεια της δεκαετίας του ‘90, έχει ως άμεση συνέπεια τη μείωση της συμμετοχής του τουριστικού προϊόντος στη διαμόρφωση του προϊόντος του τριτογενή τομέα αλλά και του συνολικού ακαθάριστου προϊόντος της Περιφέρειας Πελοποννήσου.

Ο τουρισμός συμβάλει για το 1999 μόλις κατά 3,3% στη διαμόρφωση του συνολικού Ακαθάριστου Προϊόντος της Περιφέρειας Πελοποννήσου. Επίσης, φαίνεται να επιδρά και να επηρεάζει ένα σύνολο δραστηριοτήτων. Η περισσότερο ισχυρή συσχέτιση του τουρισμού παρατηρείται ως προς τις δραστηριότητες των μεταφορών και του εμπορίου, για προφανείς λόγους, ενώ λιγότερο ισχυρή συσχέτιση παρατηρείται με τη μεταποιητική δραστηριότητα.

Όσον αφορά στην ιδιωτική κατανάλωση, ο τουρισμός στην Περιφέρεια Πελοποννήσου δεν φαίνεται να την επηρεάζει ιδιαίτερα. Γενικά διαπιστώνεται ότι κατά τη διάρκεια της δεκαετίας του ‘90 η ιδιωτική κατανάλωση αν και ακολουθεί αυξητικές τάσεις, επηρεάζεται σε πολύ μικρό βαθμό από τον τουρισμό.

Όσον αφορά την διάρθρωση της απασχόλησης στον τριτογενή τομέα, παρουσιάζεται συγκέντρωση της απασχόλησης σε επιχειρήσεις που σχετίζονται με τουριστικές δραστηριότητες (εμπόριο - εστιατόρια - ξενοδοχεία) σε ποσοστό 17,3% του συνόλου των απασχολουμένων και ακολουθούν ο κλάδος των Υπηρεσιών σε ποσοστό 16,8% του συνόλου των απασχολουμένων !αι ο κλάδος των Τραπεζών σε ποσοστό του 4,3%. Από την ανάλυση που προηγήθηκε, προκύπτει ότι η απασχόληση στις τουριστικές επιχειρήσεις κρατά την πρώτη θέση στους τομείς απασχόλησης της Περιφέρειας, εντούτοις για το έτος 2001 παρουσίασε μικρή μείωση της τάξης του 0,3%.

1.5. Ανάλυση των πλεονεκτημάτων και των αδυναμιών της σημερινής τουριστικής ανάπτυξης.

Πλεονεκτήματα

Τα συγκριτικά πλεονεκτήματα της Περιφέρειας Πελοποννήσου αναφορικά με την τουριστική ανάπτυξη, εστιάζονται κυρίως στα εξής:

- Ισχυρή ιστορική, αρχαιολογική και πολιτιστική κληρονομιά
- Σημαντικά μνημεία της φύσης
- Μεγάλη ποικιλία χλωρίδας και πανίδας
- Καλές κλιματολογικές συνθήκες
- Πολλαπλές επιλογές διαφορετικού τύπου τουριστικών προορισμών
- Πλούσια ιστορική και λαογραφική παράδοση
- Γειτνίαση με τη μητροπολιτική περιοχή της πρωτεύουσας
- Δυνατότητες του πρωτογενή τομέα για παραγωγή υψηλής ποιότητας παραδοσιακών αγροτικών προϊόντων
- Χαμηλοί δείκτες κορεσμού
- Ακτογραμμή πολλών χιλιομέτρων καθ’ όλη την περίμετρο.

Αδυναμίες

Τα μειονεκτήματα / αδυναμίες της Περιφέρειας αναφορικά με την τουριστική ανάπτυξη επικεντρώνονται στα εξής:

- Συγκριτικά χαμηλό επίπεδο προσφερομένων υπηρεσιών
- Ανεπάρκεια υποστηρικτικών υποδομών αναψυχής (γκολφ, μαρίνες, θεματικά πάρκα)
- Σχετικά χαμηλό Επίπεδο Τεχνικών Υποδομών
- Ανεπαρκής συντήρηση και αξιοποίηση χώρων αρχαιολογικού και πολιτιστικού ενδιαφέροντος.
- Η υπερκάλυψη της φέρουσας ικανότητας ορισμένων τουριστικών περιοχών
- Συγκοινωνιακή απομόνωση των νότιων άκρων της Πελοποννήσου
- Καθυστέρηση στην εισαγωγή και εφαρμογή νέων τεχνολογιών δικτυακής υποδομής και e-commerce από επιχειρήσεις και φορείς.
- Ελλείψεις σε ειδικευμένο προσωπικό και managers.

1.6. Διερεύνηση των ευκαιριών και των δυνατοτήτων αξιοποίησης, αναβάθμισης και προβολής του τουριστικού δυναμικού της περιφέρειας.**Ευκαιρίες & Δυνατότητες**

- Η Ελλάδα ως μέλος της ΕΕ (ισχυρή οικονομία, οικονομική στήριξη)
- Η Διοργάνωση των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004.
- Ασφαλής τουριστικός προορισμός.
- Αναπτυξιακά κίνητρα για τον τουρισμό.
- Ενδυνάμωση της τάσης Εγχώριου Τουρισμού.
- Βιώσιμη αξιοποίηση των τουριστικών πόρων.
- Σχεδιασμός/ προγραμματισμός υποδομών επί των οποίων μπορούν να αναπτυχθούν οι ειδικές και εναλλακτικές μορφές τουρισμού.
- Ευνοϊκές επενδυτικές τάσεις στον σταθερά αναπτυσσόμενο τουριστικό κλάδο.

1.7. Εξέταση των απειλών και εντοπισμός προβληματικών ζωνών και τομέων.**Απειλές**

- Ισχυρός ανταγωνισμός.
- Προσέλευση σημαντικού μέρους των επενδύσεων σε ήδη ανεπτυγμένες τουριστικά περιοχές.
- Χρονοβόρες διαδικασίες ολοκλήρωσης των τουριστικών επενδυτικών σχεδίων.
- Χρονοβόρες και δύσκολες διαδικασίες στη δανειοδότηση των επιχειρήσεων.
- Έλλειψη συντονισμού κρατικών φορέων και ιδιωτών για την προβολή του τουριστικού προϊόντος

1.8. Διερεύνηση της δυναμικής ζήτησης, τόσο στις ξένες αγορές όσο και στο εσωτερικό.

Οι παράμετροι που επηρεάζουν την δυναμική ζήτηση είναι οι ακόλουθες:

- **Ο τουρισμός από την αλλοδαπή** και ιδιαίτερα ο περιηγητικός τουρισμός που αποτελεί μια ειδική αγορά που συγκεντρώνει τα τελευταία χρόνια το ενδιαφέρον τουριστών από την αλλοδαπή, οι οποίοι έχουν ποιοτικά χαρακτηριστικά και ειδικά ταξιδιωτικά ενδιαφέροντα. Σύμφωνα με τη μέχρι σήμερα εξέλιξη της τουριστικής αγοράς της αλλοδαπής, η προέλευση των τουριστών εντοπίζεται κυρίως στις μεσογειακές χώρες αλλά και σε χώρες της Κεντρικής Ευρώπης. Θετικές προοπτικές φαίνεται να έχει η τουριστική αγορά των πρώην Ανατολικών χωρών και της Ιαπωνίας, δύο σχετικά νέες και ανερχόμενες τουριστικές αγορές για την Περιφέρεια Πελοποννήσου. Επίσης, η ενδυνάμωση της τουριστικής κίνησης από Αμερική και ιδιαίτερα από ΗΠΑ, είναι εφικτή λόγω του έντονου μεταναστευτικού ρεύματος που υπήρξε από την Πελοπόννησο στις ΗΠΑ και την ύπαρξη πλέον δεύτερης και τρίτης γενιάς μεταναστών.

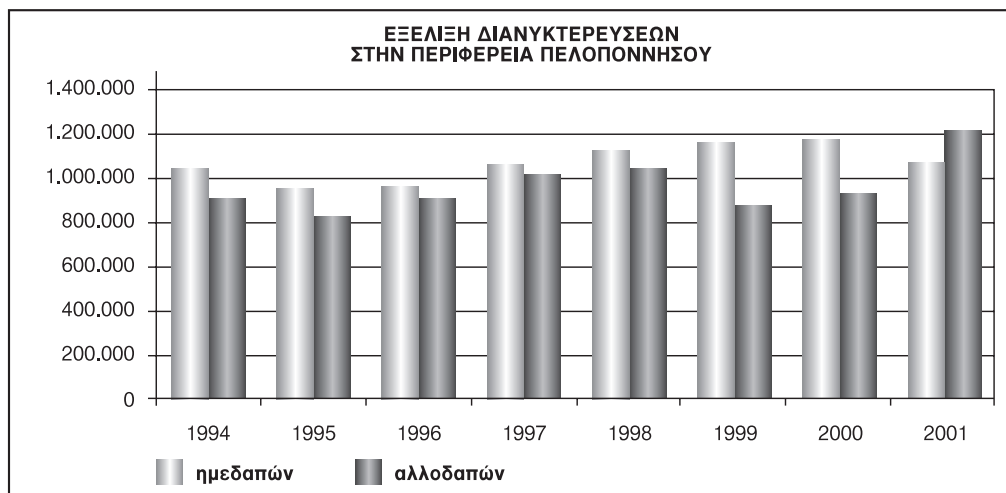
- **Τα ταξίδια μικρής διάρκειας**, τα οποία γίνονται τόσο κατά τους θερινούς, όσο και κατά τους χειμερινούς. Τα ταξίδια αυτά γίνονται, τόσο από τουρίστες της ημεδαπής (κυρίως σαββατοκύριακα), όσο και της αλλοδαπής. Η κατάλληλη υποδομή διευκολύνει την προσπελασιμότητα προς τους τουριστικούς τόπους. Προς την κατεύθυνση αυτή υπάρχουν μεγάλες δυνατότητες διεύρυνσης της τουριστικής αγοράς και ανάπτυξης ειδικών μορφών τουρισμού (π.χ. αγροτουρισμού, ορεινού και χειμερινού τουρισμού) που λόγω του γεωγραφικού ανάγλυφου της Ολλοποννήσου παρέχουν συγκριτικό πλεονέκτημα στην προώθησή τους. Γίνεται ήδη φανερό ότι τα ταξίδια μικρής διάρκειας έχουν ως προορισμό τους κυρίως τη Βόρεια Πελοπόννησο (Κορινθία και Αργολίδα), περιοχές που ικανοποιούν τους όρους των μικρών χρονοαπόστασεων από την πρωτεύουσα. Ως εκ τούτου, φαίνεται να είναι καθοριστικός παράγοντας η βελτίωση του οδικού δικτύου προς το νότο, έτσι ώστε να μειωθούν οι χρονοαποστάσεις και να είναι ευχάριστο και ασφαλές το ταξίδι αναψυχής.
- **Ο παραθεριστικός τουρισμός**. Η ζήτηση για παραθεριστικό τουρισμό εκτιμάται ότι θα διευρυνθεί τα προσεχή χρόνια, αφενός λόγω της γειννίασης της Πελοποννήσου αλλά και της ευκολότερης σύνδεσης με τη μητροπολιτική περιφέρεια της Αττικής, αφετέρου λόγω της εξέλιξης της Πελοποννήσου ως τουριστικού τόπου της Χώρας.
- **Οι νέες αγορές της αλλοδαπής** αποτελούν νέες τουριστικές αφετηρίες, καθώς κάθε τουρίστας θέλει να γνωρίσει νέους τόπους, νέους πολιτισμούς και σε χαμηλό κόστος σχετικά. Όσον αφορά στην Πελοπόννησο σε αυτή τη διαδικασία και τάση θα συμβάλουν οι οδικοί άξονες όπως του ΠΑΘΕ, της Εγνατίας, του Ρίου - Αντιρρίου κλπ.
- **Οι νέες αγορές της ημεδαπής** εκφράζονται ως η νέα τάση για ταξίδια μικρής διάρκειας ή διήμερης αλλά και για τουρισμό διακοπών, που έχουν φυσικά ή τεχνητά θέλγητρα και συγκεντρώνουν το ενδιαφέρον των τουριστών της ημεδαπής. Ο κοινωνικός τουρισμός, ο τουρισμός για νέους, αλλά και ο τουρισμός από αγορές άλλοτε απομακρυσμένες, από τις οποίες όμως τώρα διευκολύνεται η πρόσβαση λόγω των τεχνικών / οδικών υποδομών, συνιστούν τις νέες αγορές της χώρας. Νέοι εν δυνάμει τουριστικοί προορισμοί που προσφέρονται κυρίως για τουρισμό διακοπών στην Περιφέρεια Πελοποννήσου εντοπίζονται κυρίως στο Ανατολικό τμήμα της και ειδικότερα στην παραλιακή ζώνη του Νομού Αρκαδίας (Λεωνίδιο, Άστρος, Παραλία Τυρού), στο Λακωνικό κόλπο (περιοχή Νεοχωρίου, Νεάπολης) και στην παράλια ζώνη του Νομού Μεσσηνίας προς το Ιόνιο (Πύλος, Μεθώνη, Φοινικούντα, Γαργαλιάνοι, Κυπαρισσία). Η ορεινή Πελοπόννησος προσφέρεται για τουρισμό περιπέτειας, ενώ για τουρισμό διήμερης προσφέρονται οι περιοχές της Βόρειας Πελοποννήσου, κυρίως η Αργολίδα και η Κορινθία.
- **Οι εναλλακτικές μορφές τουρισμού**. Οι κυριότερες εναλλακτικές μορφές τουρισμού που μπορούν να αξιοποιηθούν στην Πελοπόννησο είναι:

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ: Ο πολιτιστικός τουρισμός εμφανίζει διεθνώς ανοδικές τάσεις και περιλαμβάνει μεταξύ άλλων επισκέψεις - μελέτες ιστορικών μνημείων και αρχαιολογικών χώρων, ταξίδια με σκοπό την παρακολούθηση θεατρικών παραστάσεων, κινηματογραφικών και μουσικών φεστιβάλ, κ.α. Στην Πελοπόννησο υπάρχουν παγκόσμιοι τουριστικοί προορισμοί όπως Επίδαυρος, Αρχαία Μεσσήνη, Μυστράς, Μονεμβασιά, Ναύπλιο, Μυκίνες, κλπ., καθώς και αρχαιολογικοί χώροι που προκαλούν το ενδιαφέρον των επισκεπτών.

ΟΙΚΟΤΟΥΡΙΣΜΟΣ / ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ: Στη μορφή αυτή τουρισμού, μπορεί να ενταχθεί η περιήγηση σε παραδοσιακούς οικισμούς, βιότοπους, εθνικούς δρυμούς, πεζοπορικά μονοπάτια, φαράγγια, σπήλαια κ.α. Η Πελοπόννησος διαθέτει οικοτουριστικά θέλγητρα που προσελκύουν τους τουρίστες και αποτελούν σημαντικά κίνητρα για κάλυψη της τουριστικής ζήτησης των ατόμων που έχουν "εν δυνάμει" τη θέληση για άσκηση τουριστικής δραστηριότητας.

ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ: Βασική προϋπόθεση για την ανάπτυξη του τουρισμού άθλησης είναι η δημιουργία αθλητικών εγκαταστάσεων κυρίως σε ξενοδοχειακές επιχειρήσεις και η στελέχωσή τους με εξειδικευμένο προσωπικό. Σε αρκετές πόλεις της Πελοποννήσου βρίσκονται σε εξέλιξη αθλητικά κέντρα και έχουν προγραμματιστεί να γίνουν μια σειρά από αθλητικές / πολιτιστικές εκδηλώσεις μέσα στο πλαίσιο της Πολιτιστικής Ολυμπιάδας.

ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΠΕΡΙΠΕΤΕΙΑΣ: Η Πελοπόννησος, με την ιδιαιτερότητα του φυσικού της περιβάλλοντος, έχει μεγάλες δυνατότητες για ανάπτυξη τουρισμού ήπιας ή ακραίας περιπέτειας, που διευρύνει την τουριστική αγορά και καλύπτει την δυνητική ζήτηση.

2. ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

2.1. Καθορισμός στρατηγικής για την προώθηση της βιώσιμης τουριστικής ανάπτυξης της περιφέρειας.

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΑΝΑ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΠΕΡΙΟΧΗΣ

Οι στόχοι της Περιφέρειας ανά κατηγορία περιοχών, όπως αυτές αναφέρθηκαν κατά την Α' Φάση της μελέτης, εξειδικεύονται ως ακολούθως:

α. Θύλακες ώριμης ανάπτυξης

Στους θύλακες ώριμης ανάπτυξης, κύριο χαρακτηριστικό είναι ο μαζικός, κυρίως θαλάσσιος αλλά και ο πολιτιστικός τουρισμός, καθώς και η έντονη σχετικά παρουσία παραθεριστικής κατοικίας. Στις περιοχές αυτές οι επιμέρους στόχοι της τουριστικής ανάπτυξης είναι οι ακόλουθοι:

- Αναβάθμιση της ποιότητας των τουριστικών υποδομών
- Εμπλουτισμός και αναδιάρθρωση των βασικών χαρακτηριστικών του προσφερόμενου τουριστικού προϊόντος και διάχυση της ανάπτυξης
- Δυναμική προώθηση της διαφημιστικής τους εικόνας

β. Δυναμικές Ζώνες

Πρόκειται για περιοχές με σημαντικές προοπτικές ανάπτυξης, αλλά και ελλείψεις στον σχεδιασμό και τον προγραμματισμό αυτής της ανάπτυξης. Οι επιμέρους στόχοι για την τουριστική Ανάπτυξη είναι οι ακόλουθοι:

- Συγκρότηση των βασικών χαρακτηριστικών του τουριστικού προϊόντος
- Σχεδιασμός και Προγραμματισμός της βιώσιμης ανάπτυξης
- Επιλεκτικό Μάρκετινγκ με βάση προτεραιότητες της βιώσιμης τουριστικής ανάπτυξης

γ. Αναξιοποίητες Περιοχές

Η Περιφέρεια Πελοποννήσου χαρακτηρίζεται από την ύπαρξη ενός σημαντικού αριθμού αναξιοποίητων περιοχών (ορεινών και παραθαλάσσιων), με σημαντικές προοπτικές τουριστικής ανάπτυξης, εφόσον υπάρξουν οι κατάλληλες ενέργειες. Οι επιμέρους στόχοι κατά περίπτωση είναι:

- Η προώθηση ενός βιώσιμου προτύπου τουριστικής ανάπτυξης με έμφαση στον εναλλακτικό τουρισμό
- Έμφαση στην προστασία του πολιτιστικού, καθώς και του δομημένου και φυσικού περιβάλλοντος
- Συγκρότηση μιας διαφημιστικής εκστρατείας, η οποία να προβάλλει το πρότυπο του εναλλακτικού τουρισμού
- Η χωροθέτηση νέων τουριστικών υποδομών

ΤΟ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΝΑ ΑΞΟΝΑ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ

Με βάση τους γενικούς στόχους που τίθενται τόσο σε εθνικό, όσο και σε περιφερειακό επίπεδο, καθώς και των ειδικών στόχων ανά κατηγορία περιοχής προσδιορίζονται οι Άξονες Δράσης του προτεινόμενου Προγράμματος Ανάπτυξης του Τουρισμού στην Περιφέρεια Πελοποννήσου και διαμορφώνεται ως εξής:

1. Αναβάθμιση, Διεύρυνση / Μεγέθυνση της Τουριστικής Προσφοράς

Μέσω του πρώτου Άξονα επιχειρείται η αναβάθμιση, η διεύρυνση αλλά και η μεγέθυνση της τουριστικής προσφοράς της Περιφέρειας Πελοποννήσου. Ειδικότερα προβλέπεται η αναβάθμιση και ο εκσυγχρονισμός των υφιστάμενων τουριστικών καταλυμάτων με την αναβάθμιση τους σε ανώτερη κατηγορία, η δημιουργία νέων τουριστικών καταλυμάτων υψηλής ποιότητας, η ενίσχυση της μετατροπής των παραδοσιακών και αρχιτεκτονικών κτισμάτων που παρουσιάζουν ενδιαφέρον σε τουριστικά καταλύματα υψηλής ποιότητας, η ενσωμάτωση επιπρόσθετων υπηρεσιών, όπως η εισαγωγή και χρήση νέων τεχνολογιών, η δημιουργία αναγκαίων έργων για την προστασία του περιβάλλοντος, η χρήση συστημάτων ποιότητας και ελέγχου των προσφερόμενων υπηρεσιών και η ενίσχυση των μικρομεσαίων τουριστικών επιχειρήσεων για την βελτίωση και τον εκσυγχρονισμό των προσφερόμενων υπηρεσιών.

2. Προώθηση Ειδικών Μορφών Τουρισμού

Στόχος των δράσεων του Άξονα είναι η προώθηση των ειδικών μορφών τουρισμού και η ενσωμάτωσή τους στο υφιστάμενο προϊόν. Η πραγματοποίηση του στόχου αυτού μπορεί να επιτευχθεί μέσω της δημιουργίας κατάλληλων υποδομών ειδικών μορφών τουρισμού, όπως για παράδειγμα υποδομές για την ανάπτυξη του τουρισμού υγείας (ιαματικά κέντρα, κέντρα υγείας), του επαγγελματικού τουρισμού (συνεδριακά και εκθεσιακά κέντρα), του εναλλακτικού τουρισμού (αγροτουριστικές μονάδες, ορειβατικά ή περιπατητικά μονοπάτια, οικοτουρισμός), του τουρισμού ειδικών ενδιαφερόντων (ανάπτυξη του τουρισμού γκολφ, του τουρισμού περιπέτειας, άθλησης). Η υλοποίηση αυτών των δράσεων μπορεί να πραγματοποιηθεί είτε από δημόσιους φορείς, είτε από ιδιώτες επενδυτές. Παράλληλα η ενίσχυση και η βελτίωση των αναγκαίων τουριστικών υποδομών όπως τα χιονοδρομικά κέντρα, οι μαρίνες, τα αγκυροβόλια βοηθούν περαιτέρω την ανάπτυξη ειδικών μορφών τουρισμού. Προϋπόθεση για την ανάπτυξη των νέων αυτών μορφών τουρισμού είναι καταρχήν η ευαισθητοποίηση των ιδιωτικών τουριστικών επιχειρήσεων και η ενίσχυσή τους για την ανάληψη πρωτοβουλίας για εφαρμογή, υλοποίηση και προώθηση δράσεων ειδικών μορφών τουρισμού.

3. Ρύθμιση της Ανάπτυξης και Προστασία και Ανάδειξη των Τουριστικών Πόρων

Στόχος του Άξονα είναι να προβλεφθούν όλα τα αναγκαία μέτρα, θεσμικά και διοικητικά, για την προστασία αλλά και την ανάδειξη των φυσικών και πολιτιστικών πόρων, μέσω δράσεων όπως η θεσμοθέτηση προστατευόμενων περιοχών, η κήρυξη παραδοσιακών οικισμών, ο προσδιορισμός των κατάλληλων φορέων για την διαχείριση των φυσικών πόρων ή την εκμετάλλευση των πολιτιστικών πόρων, ο καθορισμός απαιτούμενων προδιαγραφών για τον τρόπο ανάδειξης των πόρων αυτών. Επιπρόσθετα η εκπόνηση μέτρων σχεδιασμού και χωροταξίας που αφορούν στο δομημένο περιβάλλον, διαχειριστικών σχεδίων και μελετών, αναπτυξιακών μελετών ή/και περιβαλλοντικών μελετών ενισχύουν επιπρόσθετα τους στόχους του Άξονα.

4. Ανάπτυξη / Βελτίωση Βασικών Τεχνικών, Κοινωνικών Υποδομών και Υπηρεσιών

Μέσω του Άξονα προβλέπεται η ενίσχυση των βασικών τεχνικών και κοινωνικών υποδομών και υπηρεσιών που αποτελούν βασικό παράγοντα της τουριστικής ανάπτυξης της Περιφέρειας Πελοποννήσου και εξυπηρετούν το σύνολο των στόχων που τίθενται στην εθνική και περιφερειακή τουριστική πολιτική. Ειδικότερα προβλέπεται η ενίσχυση της βελτίωσης των μεταφορικών υποδομών (οδικών, σιδηροδρομικών, λιμενικών), των αστικών τεχνικών υποδομών (δίκτυα αποχέτευσης, ύδρευσης, διευθέτησης απορριμμάτων κ.λπ.), η αναβάθμιση της λειτουργικότητας των οικιστικών συνόλων (αναπλάσεις, συγκοινωνιακές και κυκλοφοριακές ρυθμίσεις κ.λπ.), η βελτίωση των κοινωνικών υποδομών (κυρίως η πρωτοβάθμια περίθαλψη), καθώς και η βελτίωση των παρεχόμενων υπηρεσιών (διοικητικών και άλλων) που στόχο έχουν την εξυπηρέτηση του τουρίστα - επισκέπτη.

5. Προβολή και Προώθηση του Τουριστικού Προϊόντος

Η βελτίωση της εικόνας της Περιφέρειας Πελοποννήσου ως τουριστικού προϊόντος αποτελεί στόχο του πέμπτου Άξονα Δράσης της στρατηγικής για την τουριστική ανάπτυξη της περιοχής, ο οποίος μπορεί να επιτευχθεί μέσω της κατάρτισης ενός στρατηγικού σχεδίου προβολής τόσο σε βραχυχρόνιο, όσο και σε μακροχρόνιο επίπεδο, όπου αξιοποιώντας τα συγκριτικά πλεονεκτήματα θα ορίσει τις ομάδες - στόχο και τα χαρακτηριστικά τους, προκειμένου να τις συνδέσει με το συγκεκριμένο προσφερόμενο προϊόν ανά περιοχή υποδεικνύοντας τις επιμέρους δράσεις και ενέργειες προβολής (εκδόσεις, διαφημιστικές καμπάνιες, διοργάνωση εκδηλώσεων - εκθέσεων κ.λπ.). Η ενίσχυση της συμμετοχής των φορέων και των μηχανισμών της Περιφέρειας που δραστηριοποιούνται στον τομέα του τουρισμού και των αντίστοιχων δράσεων προβολής θα συμβάλλουν επιπρόσθετα στην διαμόρφωση της στρατηγικής μάρκετινγκ και στην περαιτέρω ανάπτυξη του τουρισμού.

6. Ανάπτυξη των δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού και προώθηση της απασχόλησης

Η αύξηση της απασχολησιμότητας και της προσαρμοστικότητας του εργατικού δυναμικού, μέσω της βελτίωσης και της προσαρμογής των δεξιοτήτων τους στις νέες συνθήκες που διαμορφώνονται, τόσο στον τουριστικό τομέα, όσο και στους τομείς του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος και η προώθηση τους σε νέες θέσεις εργασίας αποτελούν στόχο του τελευταίου Άξονα Δράσης.

2.2. Προσδιορισμός των προτεραιοτήτων και των αξόνων παρέμβασης των δημόσιων φορέων.

Οι μορφές παρέμβασης των φορέων του Δημόσιου τομέα σε “τομείς” ή κατηγορίες δράσεων ανά Άξονα Δράσης και Μέτρο Πολιτικής του προτεινόμενου Προγράμματος Δράσης, μπορούν να αντιμετωπιστούν:

- α) ως φορείς αρμόδιοι για το Σχεδιασμό ή/και την Εξειδίκευση της εφαρμογής των δράσεων
- β) ως αποδέκτες των δράσεων, όπου η δραστηριοποίησή τους εμπλέκει και τα τρία επίπεδα εκπροσώπησής τους, κεντρικό, περιφερειακό και τοπικό.

Σε γενικές γραμμές η παρέμβαση ανά φορέα και Άξονα Δράσης έχει ως ακολούθως:

- Η Περιφέρεια Πελοποννήσου έχει κυρίαρχο ρόλο και εμπλέκεται σε όλους του Άξονες Δράσης και στα αντίστοιχα Μέτρα Πολιτικής.
- Το Υπουργείο Ανάπτυξης δύναται να εμπλακεί στις δράσεις των Αξόνων 1, 2, 3, 5 και 6.
- Το Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών πρωτεύοντα ρόλο έχει στην ενίσχυση των δράσεων των Αξόνων 1 και 2.
- Το ΥΠΕΧΩΔΕ δύναται να εμπλακεί στον σχεδιασμό και την υλοποίηση των δράσεων των Αξόνων 3 και 4.
- Το Υπουργείο Πολιτισμού δραστηριοποιείται στον σχεδιασμό και την υλοποίηση του τρίτου Άξονα Δράσης και στις Χντίστοιχες δράσεις αρμοδιότητάς τους.
- Το Υπουργείο Εργασίας συμμετέχει στον σχεδιασμό των δράσεων του έκτου Άξονα Δράσης.
- Το Υπουργείο Γεωργίας μπορεί να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στους Άξονες 2,3 και 5.
- Τα Υπουργεία Εσωτερικών, Δημόσιας Τάξης και Μεταφορών και Επικοινωνιών μπορούν να συμμετέχουν στο σχεδιασμό των αντίστοιχων δράσεων του Άξονα 4.

Τέλος, οι φορείς της Νομαρχιακής και Τοπικής Αυτοδιοίκησης διαδραματίζουν ενεργό ρόλο ως αποδέκτες των ενεργειών του Προγράμματος Δράσης.

2.3. Πρόταση για τους άξονες και τις μορφές κινητοποίησης των φορέων του ιδιωτικού τομέα και των αναγκαίων κοινών δράσεων των δημόσιων και των ιδιωτικών φορέων.

Οι κατηγορίες ιδιωτών επενδυτών καθώς και των αρμόδιων φορέων εκπροσώπησής τους που δραστηριοποιούνται ή δύναται να δραστηριοποιηθούν σε επενδύσεις και δράσεις που αφορούν στην τουριστική δραστηριότητα διακρίνονται κατά βάση σε τρεις κατηγορίες:

α. Επαγγελματικοί και Συλλογικοί Φορείς

Οι φορείς αυτοί αναλαμβάνουν σημαντική δράση στον τομέα της προώθησης - προβολής του τουριστικού προϊόντος, στη διεθνή συνεργασία καθώς και στην ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των πρωτοβάθμιων μελών τους, μέσω δράσεων όπως ενημέρωσης σχετικά με ζητήματα και εξελίξεις που αφορούν στα μέλη τους, οργάνωσης επιμορφωτικών σεμιναρίων, συνεργασίας με ξενοδοχειακές οργανώσεις του εξωτερικού, οργάνωσης ξενοδοχειακών εκθέσεων στο εσωτερικό ή στο εξωτερικό και συμμετοχή σε αυτές, οργάνωσης τοπικών ή πανελληνίων συνεδρίων ξενοδοχειακού ενδιαφέροντος.

Το πλέον σημαντικό όμως πεδίο στο οποίο δραστηριοποιούνται οι φορείς (ΞΕΕ, ΠΟΞ, ΣΕΕΔΔΕ), σε κεντρικό επίπεδο κυρίως, είναι αφενός, ο τομέας της χάραξης της στρατηγικής για τον τουρισμό, αφετέρου, η ενεργός συμμετοχή κάποιων από αυτούς, ως Τελικοί Δικαιούχοι, σε διάφορα Επιχειρησιακά Προγράμματα του Γ'ΚΠΣ, κυρίως Περιφερειακά, όπως το ΠΕΠ Πελοποννήσου. Σε τοπικό επίπεδο δραστηριοποιούνται οι Τοπικές Ενώσεις των κεντρικών φορέων, η δράση των οποίων όμως δεν είναι ιδιαίτερα έντονη, αποσκοπούν στην ενημέρωση των μελών τους και δευτερευόντως στην προβολή του τουριστικού προϊόντος της περιοχής τους.

β. Επιχειρήσεις

Οι ιδιωτικές επιχειρήσεις δραστηριοποιούνται σε ένα ευρύ φάσμα, με αφετηρία την επενδυτική δραστηριότητα και το κέρδος, είτε σε υφιστάμενες, είτε σε νέες υποδομές και υπηρεσίες. Προβάλλουν το τουριστικό προϊόν της περιοχής και δίνουν έμφαση στον τομέα της ανάπτυξης των δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού τους. Οι παραπάνω φορείς είναι κατά βάση αποδέκτες / άμεσα ωφελούμενοι των δράσεων που υλοποιούνται ή εφαρμόζονται στο πλαίσιο του Γ' ΚΠΣ.

γ. Ειδικό Φορέας και Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις

Οι ειδικοί φορείς αναλαμβάνουν δράση σε εξειδικευμένα πεδία, συντελώντας στην προβολή του τουριστικού προϊόντος με έμφαση στις ειδικές μορφές τουρισμού, με στόχο την προώθηση ενός νέου τουριστικού προτύπου και την προβολή νέων τουριστικών προορισμών. Αναλαμβάνουν ενεργό δράση μέσω της συμμετοχής τους σε έργα / ενέργειες για την προστασία και αναβάθμιση των φυσικών και πολιτιστικών πόρων, στην οργάνωση και προβολή ειδικών μορφών τουρισμού, συμβάλλουν στην επίλυση οικολογικών και πολιτιστικών προβλημάτων, στη διαχείριση πολιτιστικών και περιβαλλοντικών υποδομών, καθώς και στη περιβαλλοντική εκπαίδευση.

Οι παραπάνω ιδιωτικοί φορείς μπορούν να εμπλακούν σχεδόν στο σύνολο των δράσεων του Προγράμματος Τουριστικής Ανάπτυξης της Περιφέρειας Πελοποννήσου ως αποδέκτες / ωφελούμενοι με εξαίρεση των Άξονα 4 που αφορά σε έργα δημόσια, πέραν βέβαια των δράσεων που αφορούν στην εκπόνηση των μελετών.

2.4. Πρόγραμμα δράσης

Ανά Άξονα Δράσης προτείνονται Μέτρα Πολιτικής και εφαρμόζονται με μία σειρά επιμέρους ενεργειών και έργων που σκοπό έχουν την επίτευξη των στόχων ανά Άξονα Δράσης και σε γενικό επίπεδο την υποστήριξη και την αναβάθμιση του τουριστικού τομέα της Περιφέρειας. Ειδικότερα, ανά Μέτρο Πολιτικής αναφέρονται οι στόχοι του, κατηγορίες έργων και ενεργειών που περιλαμβάνονται σε αυτό, οι τελικοί δικαιούχοι και οι δυνητικοί αποδέκτες των έργων/ενεργειών, ο βαθμός προτεραιότητας, ο οποίος προκύπτει από μία σειρά μεταβλητών και παραγόντων, ο χρονικός προγραμματισμός σε βραχυχρόνιο και μακροχρόνιο επίπεδο και τέλος οι επιπτώσεις και τα αποτελέσματα που προβλέπεται να επιφέρουν σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο οι προτεινόμενες δράσεις.

ΑΞΟΝΑΣ ΔΡΑΣΗΣ 1: ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ, ΔΙΕΥΡΥΝΣΗ / ΜΕΓΕΘΥΝΣΗ ΤΗΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΠΡΟΣΦΟΡΑΣ

ΜΕΤΡΟ 1.1: “Ενίσχυση των ιδιωτικών επενδύσεων για τη δημιουργία/ίδρυση υψηλής ποιότητας/τάξης τουριστικών καταλυμάτων”.

Οι δράσεις προβλέπεται να υλοποιηθούν μέσω του αναπτυξιακού Νόμου και μετά από την εκτίμηση της ικανότητας υποδοχής των περιοχών που προβλέπεται η μεγέθυνση της τουριστικής προσφοράς.

ΜΕΤΡΟ 1.2: “Ενίσχυση του εκσυγχρονισμού και της αναβάθμισης των υφιστάμενων τουριστικών καταλυμάτων”.

Οι δράσεις θα υλοποιηθούν είτε μέσω του Αναπτυξιακού Νόμου, είτε μέσω του ΥΠΑΝ και στόχο έχουν καταρχήν την αναβάθμιση της τουριστικής προσφοράς των περιοχών που χαρακτηρίζονται θύλακες ώριμης τουριστικής ανάπτυξης.

ΜΕΤΡΟ 1.3: “Ενθάρρυνση και ενίσχυση της μετατροπής παραδοσιακών και αξιόλογων αρχιτεκτονικών κτισμάτων σε τουριστικά καταλύματα”.

ΜΕΤΡΟ 1.4: “Ενίσχυση της αναβάθμισης της οργάνωσης και λειτουργίας των τουριστικών επιχειρήσεων”.

Στόχος είναι μέσω της βελτίωσης της οργάνωσης - λειτουργίας η αύξηση της αποδοτικότητας και ανταγωνιστικότητας και η βελτίωση της θέσης τους σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο.

ΑΞΟΝΑΣ ΔΡΑΣΗΣ 2: ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΕΙΔΙΚΩΝ ΜΟΡΦΩΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

ΜΕΤΡΟ 2.1: “Ενίσχυση ιδιωτικών επενδύσεων για την ανάπτυξη των νέων μορφών τουρισμού”.

Μέσω του Μέτρου ενισχύονται δράσεις ανάπτυξης του θαλάσσιου τουρισμού (κυρίως μαρίνες), του επαγγελματικού - συνεδριακού τουρισμού, του τουρισμού αναψυχής, του τουρισμού υγείας, του εναλλακτικού τουρισμού και του οργανωμένου τουρισμού.

ΜΕΤΡΟ 2.2: “Ανάπτυξη των δημόσιων υποδομών ειδικών μορφών τουρισμού”.

Οι επιμέρους δράσεις που ενισχύονται είναι η δημιουργία τουριστικών αγκυροβολίων, η βελτίωση και ανάπτυξη των ιαματικών πηγών, η δημιουργία μονοπατιών και καταφυγίων σε ορεινούς όγκους, η βελτίωση της επισκεψιμότητας των τουριστικών πόρων και η προβολή των τουριστικών πόρων.

ΜΕΤΡΟ 2.3: “Ευαισθητοποίηση, ενημέρωση και υποστήριξη των τουριστικών επιχειρήσεων για την ανάπτυξη των νέων μορφών τουρισμού”.

Προβλέπονται δράσεις ενημέρωσης, πληροφόρησης των ιδιωτών / επενδυτών, καθώς και των Δημοτικών Επιχειρήσεων για την ανάληψη επιχειρηματικών δραστηριοτήτων σχετικών με την ανάπτυξη νέων μορφών τουρισμού.

ΑΞΟΝΑΣ ΔΡΑΣΗΣ 3: ΡΥΘΜΙΣΗ ΤΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΚΑΙ ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΤΩΝ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ

ΜΕΤΡΟ 3.1: “Μελέτες - Θεσμικές και διοικητικές ρυθμίσεις”.

Στο πλαίσιο του Μέτρου περιλαμβάνονται κατηγορίες ενεργειών που αφορούν σε μελέτες ρύθμισης και ελέγχου της ανάπτυξης (μελέτες χωροταξικού και πολεοδομικού σχεδιασμού, περιβαλλοντικές μελέτες, μελέτες στον τομέα του πολιτισμού, αναπτυξιακές μελέτες, μελέτες σκοπιμότητας, κόστους - οφέλους), σε θεσμικές ρυθμίσεις (θεσμοθέτηση προστατευόμενων περιοχών και περιοχών φυσικού κάλλους, πολιτιστικών πόρων, θεσμοθέτηση του χωροταξικού σχεδιασμού κ.λπ.) και σε ίδρυση φορέων.

ΜΕΤΡΟ 3.2: “Χρηματοδότηση και ενίσχυση δημόσιων ‘αρεμβάσεων για την προστασία και ανάδειξη των φυσικών πόρων”.

Ενδεικτικά προβλέπονται ενέργειες όπως, η προστασία και ανάδειξη / αξιοποίηση μνημείων της φύσης NATURA 2000 καθώς και τοπίων ιδιαίτερου φυσικού κάλλους, υγροβιοτόπων κλπ., η δημιουργία / βελτίωση διαδρομών πρόσβασης σε μνημεία της φύσης, παρεμβάσεις στην παραλιακή ζώνη της Περιφέρειας.

ΜΕΤΡΟ 3.3: “Χρηματοδότηση και ενίσχυση δημόσιων παρεμβάσεων για την προστασία και ανάδειξη των πολιτιστικών πόρων”.

Οι ενέργειες που προβλέπονται στο Μέτρο αναφέρονται στη συντήρηση, ανάδειξη και προβολή των μνημείων και αρχαιολογικών χώρων της Περιφέρειας, στον εκσυγχρονισμό και δημιουργία μουσείων, σε παρεμβάσεις σε ιστορικούς οικισμούς, ανάπλαση ιστορικών κέντρων, στη δημιουργία και βελτίωση διαδρομών με ιστορικό ενδιαφέρον ή διαδρομών πρόσβασης σε μνημεία του πολιτισμού, στη βελτίωση, ανάδειξη και αξιοποίηση των κάστρων και σπηλαίων, στη βελτίωση, ανάδειξη και αξιοποίηση των αξιόλογων στοιχείων του οικιστικού περιβάλλοντος, στη δημιουργία δικτύων πολιτιστικών στοιχείων και διαδρομών πολιτιστικού τουρισμού.

ΜΕΤΡΟ 3.4: “Ενίσχυση των ενεργειών και πρωτοβουλιών για την προστασία, ανάδειξη και αξιοποίηση των φυσικών και πολιτιστικών πόρων”.

Οι προβλεπόμενες ενδεικτικές κατηγορίες ενεργειών αναφέρονται στην υποστήριξη επιχειρήσεων του τουριστικού τομέα αλλά και μη κερδοσκοπικών φορέων για την αξιοποίηση του πολιτιστικού αποθέματος (π.χ. καθιέρωση πολιτιστικών δράσεων και πρωτοβουλιών, αξιοποίηση παραδοσιακού πολιτισμού, διάδοση καθιέρωση της ελληνικής κουζίνας κλπ.), στην αποκατάσταση ιδιωτικών κτιρίων και μνημείων και στην προστασία και ανάδειξη ιδιωτικών δασών.

ΑΞΟΝΑΣ ΔΡΑΣΗΣ 4: ΑΝΑΠΤΥΞΗ / ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΩΝ ΒΑΣΙΚΩΝ ΤΕΧΝΙΚΩΝ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ**ΜΕΤΡΟ 4.1: “Ενίσχυση της βελτίωσης των μεταφορικών υποδομών”.**

Οι κατηγορίες έργων που περιλαμβάνονται στο Μέτρο αφορούν σε έργα οδοποιίας σε τμήματα των εθνικών και επαρχιακών οδών, σε έργα στο σιδηροδρομικό δίκτυο και σε επέκταση / βελτίωση των υφιστάμενων έργων λιμενικής υποδομής, όπως προβλήτες, μόλοι, κρηπιδώματα κλπ ή/και κατασκευή νέων. Επίσης προβλέπεται η εκπόνηση των προαπαιτούμενων για την υλοποίηση των παραπάνω έργων, μελετών.

ΜΕΤΡΟ 4.2: “Ενίσχυση της βελτίωσης των βασικών τεχνικών αστικών υποδομών”.

Στο Μέτρο περιλαμβάνονται όλα εκείνα τα έργα / ενέργειες που βελτιώνουν την ποιότητα ζωής των κατοίκων και αφορούν σε έργα ύδρευσης, αποχέτευσης, βελτίωσης των υφιστάμενων εγκαταστάσεων επεξεργασίας λυμάτων, στην δημιουργία χώρων ελεγχόμενης διάθεσης απορριμμάτων. Επιπρόσθετα το Μέτρο προβλέπει την εκπόνηση των απαιτούμενων μελετών για την υλοποίηση των παραπάνω έργων.

ΜΕΤΡΟ 4.3: “Αναβάθμιση της λειτουργικότητας των οικιστικών συνόλων”.

Οι κατηγορίες που προβλέπονται στο Μέτρο αυτό αφορούν στην αξιοποίηση - διαμόρφωση κοινόχρηστων χώρων (πεζοδρόμια, ποδηλατοδρόμοι, ανάπλαση πλατειών κ.λπ.), σε παρεμβάσεις για την αποτελεσματική διακίνηση και μετακίνηση των τουριστών (π.χ. χώροι στάθμευσης, συγκοινωνιακές και άλλες κυκλοφοριακές ρυθμίσεις κ.λπ.). Και στο Μέτρο αυτό προβλέπεται η εκπόνηση των απαιτούμενων μελετών με έμφαση στις συγκοινωνιακές - κυκλοφοριακές μελέτες.

ΜΕΤΡΟ 4.4: “Ενίσχυση της βελτίωσης των κοινωνικών υποδομών”.

Στο Μέτρο περιλαμβάνεται η αναβάθμιση της λειτουργίας των κέντρων υγείας και των αγροτικών ιατρείων με έμφαση στις περιοχές που δέχονται μεγάλο αριθμό τουριστών.

ΜΕΤΡΟ 4.5: “Ενίσχυση της βελτίωσης των υπηρεσιών”.

Για την καλύτερη εξυπηρέτηση των τουριστών προβλέπονται δράσεις που αφορούν στην δημιουργία κέντρων πληροφόρησης των τουριστών, στην δημιουργία σταθμών αυτοεξυπηρέτησης και καινοτόμων προϊόντων και υπηρεσιών, στο σχεδιασμό ενός λειτουργικού δικτύου συγκοινωνιών και επικοινωνιών.

ΑΞΟΝΑΣ ΔΡΑΣΗΣ 5: ΠΡΟΒΟΛΗ ΚΑΙ ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΥ ΠΡΟΪΟΝΤΟΣ**ΜΕΤΡΟ 5.1: “Σχεδιασμός στρατηγικής προβολής”.**

Μέσω του συγκεκριμένου Μέτρου Πολιτικής προβλέπεται η εκπόνηση Marketing plans για προβολή της Περιφέρειας ή περιοχών της, καθώς και για προβολή θεματικών τουριστικών προϊόντων, η εκπόνηση μελετών / ερευνών αγοράς για την ενίσχυση της Περιφέρειας στις τουριστικές αγορές της κ.α.

ΜΕΤΡΟ 5.2: “Ενίσχυση/ανάπτυξη φορέων/μηχανισμών προβολής και προώθησης του τουριστικού προϊόντος”.

Στο πλαίσιο του προτεινόμενου Μέτρου περιλαμβάνεται η ενεργοποίηση των υφιστάμενων φορέων της Περιφέρειας ή η δημιουργία / σύσταση νέων φορέων, οι οποίοι θα συμμετέχουν ενεργά στον σχεδιασμό της τουριστικής προβολής.

ΜΕΤΡΟ 5.3: “Ενίσχυση δράσεων προβολής”.

Οι επιμέρους κατηγορίες ενεργειών που περιλαμβάνονται στο Μέτρο αφορούν σε γενικές και ειδικές εκδόσεις πληροφόρησης, σε ενέργειες προώθησης-διαφήμισης μέσω του ηλεκτρονικού τύπου, στη δημιουργία δικτυακού τόπου προβολής του τουριστικού προϊόντος της Περιφέρειας, στη διοργάνωση τοπικών εκθέσεων για την προβολή του τουρισμού / συμμετοχή σε εκθέσεις εθνικής και διεθνούς εμβέλειας κ.α.

ΑΞΟΝΑΣ ΔΡΑΣΗΣ 6: ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΩΝ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ ΚΑΙ ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΤΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ**ΜΕΤΡΟ 6.1: “Ανάπτυξη των δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού”.**

Στο Μέτρο περιλαμβάνονται δράσεις κατάρτισης ανέργων, εργαζομένων, αυτοαπασχολούμενων, καθώς και στελεχών των φορέων που διαχειρίζονται τουριστικά προϊόντα με στόχο την βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων, την εφαρμογή και υλοποίηση ειδικών μορφών τουρισμού και την προστασία, ανάδειξη και διαχείριση των φυσικών και πολιτιστικών πόρων της Περιφέρειας.

ΜΕΤΡΟ 6.2: “Προώθηση της απασχόλησης των ανέργων”.

Στο πλαίσιο του Μέτρου προβλέπονται δράσεις ενίσχυσης της αυτοαπασχόλησης, της δημιουργίας νέων θέσεων εργασίας και την απόκτησης επαγγελματικής / εργασιακής εμπειρίας στους επιμέρους κλάδους του τουρισμού.

2.5. Στρατηγική μάρκετινγκ και επικοινωνιακή στρατηγική

Το Σχέδιο Μάρκετινγκ της Περιφέρειας Πελοποννήσου, οφείλει να στηρίζεται και συνακόλουθα να παρέχει σε συνεχή βάση ένα πολύτιμο απόθεμα πληροφοριών, προκειμένου να υποστηρίξει την περιφερειακή τουριστική πολιτική σε ένα μεταβαλλόμενο και έντονα ανταγωνιστικό περιβάλλον. Παράλληλα οφείλει για λόγους αξιοπιστίας της χρησιμότητάς του να προσφέρει τις ακόλουθες δυνατότητες:

- τη συσχέτιση των δραστηριοτήτων με τις στοχευόμενες αγορές, χρησιμοποιώντας μια τμηματοποιημένη στρατηγική μάρκετινγκ.
- τη συνέπεια των στόχων και των προτεραιοτήτων ως προς τις στοχευόμενες αγορές.
- διαμόρφωση κοινής βάσης του Σχεδίου Μάρκετινγκ, για τη διευκόλυνση τον συντονισμού των προσπάθειών όσων εμπλέκονται άμεσα ή έμμεσα με την τουριστική ανάπτυξη της Περιφέρειας.
- τη συνεχή αξιολόγηση και ανατροφοδότηση του σχεδίου.
- τη συνέχεια στο μακροπρόθεσμο σχεδιασμό.

Για την προώθηση του τουριστικού προϊόντος της περιοχής απαιτείται η ίδρυση και λειτουργία ενός πολυμερούς θεσμού με συμμετοχή των περιφερειακών και τοπικών φορέων και με άκρως συντονιστικό και συνθετικό ρόλο την Διοίκηση της Περιφέρειας Πελοποννήσου. Ο θεσμός αυτός προτείνεται να έχει τη δοκιμασμένη μορφή του Γαλλικού “Maison de France” σε περιφερειακό επίπεδο με τη συμμετοχή και των εκπροσώπων των τουριστικών επαγγελματικών φορέων της περιφέρειας και πρέπει να χρηματοδοτείται με χρονικό ορίζοντα δύο τουλάχιστον ετών. Για την ορθολογική εκπόνηση ενός κατάλληλου και αποτελεσματικού Σχεδίου Προβολής πρέπει να εφαρμοστεί η στρατηγική - ολοκληρωμένη μεθοδολογία marketing, η οποία αποτελείται από δύο φάσεις συνολικής διάρκειας 10-12 μηνών.

- **Πρώτη φάση:** η στρατηγική ανάλυση marketing, με μία ολοκληρωμένη καταγραφή, ανάλυση και αξιολόγηση όλων των παραμέτρων, στοιχείων και χαρακτηριστικών που συνθέτουν την τουριστική δραστηριότητα στην Περιφέρεια Πελοποννήσου (προσφορά και ζήτηση τουριστικών υπηρεσιών).
- **Δεύτερη φάση:** η εκπόνηση του επιχειρησιακού σχεδίου προβολής, με τους στόχους, τη στρατηγική επίτευξης των στόχων, τις δραστηριότητες προβολής, τις τεχνικές και τα εργαλεία προβολής και προώθησης σε χρονικό προγραμματισμό (εκστρατεία προβολής με χρονοδιάγραμμα) και εκτίμηση του απαραίτητου προϋπολογισμού.

Το προβλεπόμενο χρονικό διάστημα εφαρμογής του Marketing Plan πρέπει να είναι τουλάχιστον 3 χρόνια. Το όλο έργο πρέπει να σχεδιασθεί σύμφωνα με τη θεώρηση του στρατηγικού σχεδιασμού και να συνδεθεί απόλυτα με την περιφερειακή αναπτυξιακή πολιτική.

Η εκπόνηση ενός σχεδίου Marketing και Επικοινωνίας για το τουριστικό προϊόν της Πελοποννήσου (Marketing Plan) πρέπει να στοχεύει:

- Στον επηρεασμό και την αύξηση της τουριστικής ζήτησης για το τουριστικό προϊόν της περιοχής, που όπως αναφέρθηκε είναι “Ο ΠΡΟΟΡΙΣΜΟΣ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ”.
- Στην ποιοτική αναβάθμιση της ζήτησης και στην αύξηση της κατά κεφαλήν ημερήσιας τουριστικής δαπάνης.
- Στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της περιφέρειας και των επιμέρους τουριστικών προορισμών της.